

شهروند حقوقی - نفیسه صبغی | انجمن

حمایت از حقوق کودکان در نشست به نقد و بررسی طرح سهاماندهی کودکان کار و خیابان و قوانین موجود در این رابطه پرداخت. در این نشست کارشناسان و صاحب نظران به بررسی معضلات و آسیب‌های اجتماعی به خصوص معضل کودکان کار و خیابانی پرداختند.

در ابتدای این نشست دکتر فاطمه قاسم زاده، روانشناس و عضو هیات مدیره انجمن حمایت از حقوق کودکان کار و خیابان در مورد پیامدهای ناشی از اجرای طرح‌های ضربتی مخصوصاً در مورد کودکان و نوجوانان گفت: آسیب‌های اجتماعی طی سال‌های اخیر انخاب بسیاری از افراد به‌ویژه برخی از مسئولان را به خود جلب کرده که البته ایسرا نگرانی مقام معظم رهبری نسبت به این موضوع سبب تشکیل شورای اجتماعی کشور شد. به این ترتیب این شورا با هدف بررسی افزایش آسیب‌های اجتماعی و علل به وجود آمدن آنها و در نتیجه ارائه راهکار برای کاهش آنها تشکیل شد. این شورا متشکل از ۹ سازمان دولتی بود که هر کدام در ایجاد آسیب‌های اجتماعی نقشی داشتند. پس از چندین جلسه یکسری روش‌ها برای کنترل کاهش آسیب‌های اجتماعی ارائه و به تمام سازمان‌های عضو نیز ابلاغ شد که حدود ۱۸ آسیب اجتماعی شناسایی شدند. هر چند بسیاری از آنها آسیب نبودند و از میان شان ۵ آسیب از جمله کودکان کار و خیابانی مورد توجه قرار گرفتند، البته در مورد کودکان کار و خیابان راهکار و لفظ جمع آوری به کار برده شد و دلیل آن هم پاک کردن چهره شهر و خیابان‌ها از این کودکان عنوان و مشخص شدن آنها پس از جمع آوری در مراکز یا به نام سامان سرراها نگهداری شوند اما در واقع هیچ برنامه مشخصی برای این کودکان ذکر نشده است.

هر چند فراموش نگردیدیم که طی ۳۰ الی ۴ دهه گذشته نخستین عکس‌العمل سازمان‌های دولتی، دولت و نظام در مورد کودکان کار و خیابان، انکار آنها بود. ما سال‌ها با انکار این کودکان و آسیب‌های اجتماعی مواجه بودیم، البته همواره شنیده‌ایم انکار به بحران منجر خواهد شد. پس از این مرحله وقتی مسئولان متوجه شدند و اقامتی توانمندساز وجود کودکان کار و خیابان و اصولاً آسیب‌های اجتماعی شوند، شروع به جمع آوری آنها کردند که پس از مدتی متوجه شدند جمع آوری این کودکان نتیجه‌ای ندارد. بعد از این مرحله مسئولان به فکر ساماندهی کودکان کار و خیابانی افتادند و در مورد آن بحث شد که این امر به عهده سازمان‌های غیردولتی گذاشته شد. اما دوسال پیش طرح حمایت اجتماعی از این کودکان مطرح شد که تفاوت آن با ساماندهی بسیار زیاد است، البته باید گفت واقعا طرح خوبی است و دوسال است که سازمان‌های غیردولتی منتظر اجرای آن هستند، طی این طرح ۱۱ سازمان دولتی موظف به ارائه خدمات به کودکان کار خیابان شدند، برای مثال آموزش پرورش مسئول آموزش این کودکان و وزرات بهداشت موظف به تأمین بهداشت و سلامت آنها و... بود. اما متأسفانه به دلیل این که برخی از سازمان‌های دولتی از جمله وزارت بهداشت، آموزش پرورش و صداوسیما حاضر به انجام وظایف محوله نیستند، این طرح عملاً اجرا نشده است. مجدداً شورای اجتماعی شروع به جمع آوری

این کودکان خیابانی کرد که به عقیده اکثریت کارشناسان و صاحب نظران این کار اصلاً صلاح کودکان کار و خیابان نیست. ابتدا عنوان شد کودکان کار و خیابان که خانواده ندارند (بدرسرپرست و بی سرپرست هستند)، جمع آوری می‌شوند. هر چند به نظر کارشناسان بدترین خانواده شاید از بهترین مراکز نگهداری کودکان کار بهتر باشد اما

کارشناسان و صاحب نظران در نشست تخصصی انجمن حمایت از حقوق کودکان مطرح کردند

قانون خوب، مجریان بد

تازمانی که قانون حقوق شهروندی تصویب نشود، آسیب‌ها افزایش خواهند یافت

مستولان ارایه نشده است. انواع سوءاستفاده از کودکان کار رخ می‌دهد، در حالی که باید در مورد تمام این آسیب‌ها ریشه‌یابی صورت گیرد تا به راهکار خوبی دست یافت. یکی از راهکارها در مورد کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

سوال این جاست مگر می‌شود در خیابان تشخیص داد کودک بدرسرپرست است و حکم صادر کرد؟ این در حالی است که طرح جمع آوری می‌خواهد تکلیف بچه را در خیابان مشخص کند. این طرح باعث خواهد شد کودک روانه کارگاه‌های زیرزمینی شود، در حالی که خیابان بسیار بهتر از کارگاه‌های زیرزمینی است.

سوال این جاست مگر می‌شود در خیابان تشخیص داد کودک بدرسرپرست است و حکم صادر کرد؟ این در حالی است که طرح جمع آوری می‌خواهد تکلیف بچه را در خیابان مشخص کند. این طرح باعث خواهد شد کودک روانه کارگاه‌های زیرزمینی شود، در حالی که خیابان بسیار بهتر از کارگاه‌های زیرزمینی است.

سوال این جاست مگر می‌شود در خیابان تشخیص داد کودک بدرسرپرست است و حکم صادر کرد؟ این در حالی است که طرح جمع آوری می‌خواهد تکلیف بچه را در خیابان مشخص کند. این طرح باعث خواهد شد کودک روانه کارگاه‌های زیرزمینی شود، در حالی که خیابان بسیار بهتر از کارگاه‌های زیرزمینی است.

ما تازمانی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

ما تازمانی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

ما تازمانی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

ما تازمانی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

مطهره ناظری: با توجه به قوانین خوبی که در خصوص کودکان موجود است اما همچنان در این زمینه با مشکلات بسیاری مواجه هستیم. به نظر می‌رسد ارگان‌های موظف در این طرح باید ابتدا با هم تاملی مثبت داشته باشند و به دنبال آن به اجماع واحدی برای اجرای این آیین‌نامه برسند

در خیابان‌ها به‌سر می‌برند اعم از این که دارای سرپناه و سرپرست باشند یا نباشند. این دستگاه‌ها موظف شدند کودکان خیابانی را جذب و به مراکز سه گانه تحت عنوان مراکز توانمندسازی، میان مدت و بلندمدت هدایت کنند که براساس قوانین ما صرفاً کودکانی به‌صورت بلندمدت می‌توانند در این مراکز نگهداری شوند که بدرسرپرست یا بی سرپرست باشند برای نگهداری آنها در این مراکز باید مراحتی طی شود از جمله این که پس از سلب صلاحیت والدین این کودکان از طریق مراجع قضائی، کودک در این مراکز تا ۱۸ سالگی نگهداری شود. البته بنده تا آن جا که مطلع هستم این مراحل رعایت نمی‌شود. آنچه مهم به نظر می‌رسد این است که با توجه به قوانین خوبی که در مورد کودکان موجود است اما همچنان در این امر مشکلات بسیاری مواجه هستیم. به نظر می‌رسد ارگان‌های موظف در این طرح باید ابتدا با هم تاملی مثبت داشته باشند و به دنبال آن به اجماع واحدی برای اجرای این آیین‌نامه برسند، زیرا واقعیت این است که شاید این آیین‌نامه جامع و مانع نباشد اما به نظر می‌رسد در زمینه ساماندهی کودکان کار و خیابان راهگشا باشد.

امیرمحمودحرجی: طبق آمار تعداد افراد ۱۶ تا ۱۹ ساله که باید در مدارس ثبت نام کنند حدود ۲۰ میلیون نفر عنوان شده‌بود که فقط حدود ۱۲ تا ۱۳ میلیون نفر از این تعداد در مهرماه در مدارس ثبت نام کردند. حال سوال این جاست این ۶ میلیون کودک کجا هستند که با ما با محدود ۶ میلیون کودک کار و خیابانی داریم. وقتی از آموزش پرورش سوال شد این ۶ میلیون کودک کجا هستند، عنوان شد آموزش پرورش مسئول افرادی است که در مدارس ثبت نام کرده‌اند. نکته مهم این است که در حال حاضر این کودکان در کشور وجود دارد اما راهکار جامع و مانعی برای کاهش آنها توسط

نمی‌توان با طرح‌های ضربتی، آسیب‌های اجتماعی را کاهش داد قانون حمایت از کودکان سال‌هاست که در مجلس خاک می‌خورد

نمی‌توان با طرح‌های ضربتی، آسیب‌های اجتماعی را کاهش داد قانون حمایت از کودکان سال‌هاست که در مجلس خاک می‌خورد

می‌کنم برنامه‌ای برای جمع آوری کودکان کار و خیابانی نداریم.

تعامل سازمان‌های دولتی برای رفع معضل کودکان کار و خیابانی در خاتمه این نشست نیز مطهره ناظری، حقوقدان و وکیل انجمن حمایت از حقوق کودکان در مورد قوانین داخلی و بین‌المللی در مورد کودکان کار و خیابانی گفت: ابتدا باید دید در کشور ما نظام حقوقی مدونی برای کودک و کار کودک وجود دارد؟ در مورد بررسی ساماندهی کودکان کار و خیابان ابتدا باید قوانین داخلی و بین‌المللی را بررسی کنیم.

در قانون اساسی و قانون کار، بحث ممنوعیت کار اجباری پیش‌بینی و برای آن نیز ضمانت اجرایی مشخص شده است. ما اعتقاد داریم کار کودک در زمره کار اجباری و براساس قانون کار، کار کودکان زیر ۱۵ سال ممنوع است و کودکان ۱۵ تا ۱۸ سال نیز که تحت عنوان کارگر نوجوان مطرح هستند، تحت شرایطی می‌توانند اشتغال داشته باشند. البته قانونگذار استثنائاتی را نیز برای کار کودک قایل شده است. آن هم زمانی که کودک در کار کشاورزی یا کارگاه‌های خانوادگی مشغول به کار باشد، همین‌طور کارگاه‌های زیر ۵ نفر است که از قانون کار مستثنی شدند. البته باید گفت در همین کارگاه‌ها بیشتر حق کودک تضییع می‌شود و بعضاً حتی در خانواده، کودک مورد استثمار واقع می‌شود که از نظر ما این استثنائات ایراد قانونگذار است. علاوه بر این مادر قانون حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان بحث ممنوعیت از بهره‌کشی کودکان و نوجوانان را داریم که جرم تلقی می‌شود و مجازات نیز برای آن تعیین شده است. اما در خصوص مشاغل کاذبی مانند دستفروشی و تکدی‌گری نیز قانون تدابیری را اتخاذ کرده و تکدی‌گری جرم تلقی شده است. افرادی که کودکان را به تکدی‌گری مجبوری می‌کنند نیز مجرم بوده و مجازات آنها بین ۳ ماه تا ۲ سال حبس تعیین شده است. اما دستفروشی طبق ماده ۵۵ قانون شهرداری تخلف محسوب می‌شود و دستفروشان تحت عنوان سد معبر به تخلفشان رسیدگی می‌شود. جدا از بحث قوانین داخلی در قوانین بین‌المللی نیز ایران به اسناد بین‌المللی پیوسته است. این اسناد به حقوق کودک و حقوق کار کودک توجه ویژه‌ای داشته است. یکی از این اسناد پیمان‌نامه جهانی حقوق کودک است که در سال ۱۳۷۳ ایران این پیمان‌نامه را امضا کرده و براساس آن متعهد است تمامی تعهدات در زمینه کار کودکان و کودکان خیابانی را صراحتاً بپذیرد و به آن عمل کند. اما قانون بعدی کنوانسیون ممنوعیت بدترین اشکال کار کودک است که براساس آن تمامی افراد زیر ۱۸ سال کودک تلقی می‌شوند و افراد بالای ۱۶ سال می‌توانند یک کار و اشتغال داشته باشند که البته این کار ممنوع به شرایطی است.

اما با توجه به این قوانین داخلی و بین‌المللی باز شاهد کودکان کار و خیابان هستیم که برای رفع این معضل هیات وزیران در سال ۱۳۸۴ آیین‌نامه ساماندهی کودکان کار و خیابان را تصویب کردند. متولی ساماندهی هم سازمان بهزیستی است، پیش‌بینی کرد. براساس این آیین‌نامه نهادهای موظف باید کودکان خیابانی را شناسایی و جذب و نهایتاً در توانبخشی آنها خانواده‌ها را شناسایی و تلاش کنند. کودکان کار نیز تمامی افراد زیر ۱۸ سال هستند که به صورت دائمی و موقت

در شرایطی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

در شرایطی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

در شرایطی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

در شرایطی که به این آسیب‌ها نزدیک نشویم نمی‌توانیم برنامه‌ریزی درستی برای آنها داشته باشیم. هر چند برنامه‌ریزی درستی برای این کودکان کار و خیابانی، کشف خیابان‌ها هستند و با نگاه از بالا به پایین نمی‌توان راهکار درستی در مورد آنها ارائه داد.

رفتار داعش گونه در سواحل فرانسه

در سواحل) بشار دیگر ماجرای غم‌انگیز شورش آزادی علیه آزادی را برایم زنده کرد. نکند در ذات آزادی خواهی، آزاده‌ای استبداد ریشه دوانده باشد. این ورها با دیدن برخی از رفتارهای متناقض آزادی-فروشان وطنی در صداقت

فرانسه کشوری است که الهام‌بخش بسیاری از افکار و اندیشه‌های انسانی و حقوق بشری در دنیا بوده است اما افراترگایان لائیک در سده‌ده اخیر عجب حراج به این میراث گرانقدر زدند. داعش و داعشیسم نفرت‌انگیز است اما رفتار داعش گونه از جانب مدعیان دموکراسی و حقوق بشر نفرت‌انگیز تر.

برخی از آنها تردید کرده‌ام. شهردار آزادی-شعار کن در دستورالعمل ۲۸ جولای امسال، دسترسی زنان مسلمان به سواحل را ممنوع اعلام کرده است. مهم‌ترین بهانه لائیک‌های افراطی مغایرت لباس‌های شنا بسا ارزش‌های لائیسته است، گرچه به مواردی مانند امنیت و نظم عمومی هم اشاره می‌کنند.

اسلامی دانستم و عجیب که در همان نوشته از لائیسزاسیون توسعه‌یابندهای سخن گفتم که حتی به حریم خصوصی شهروندان رحم نمی‌کنند. داستان بورکینی (لباس شمای زنان مسلمان و ممنوعیت استفاده از آن

برای یکسان‌سازی افکار و رفتار آدمیان به کار می‌برد و اجبار شرم آوری که لائیک‌های افراطی در فرانسه یا ترکیه برای تحمیل ارزش‌های لائیک به مسلمانان به کار می‌برند، وجود ندارد. سال‌ها پیش در کتاب «در تکاپوی حقوق اساسی» بنیادگرایی لائیک را ماهیتا دارای تشابهاتی بسا بنیادگرایی

زور زور است. فرقی نمی‌کند در کدام نقطه از این کره خاکی باشد، یا توسط چه کسی و به چه شکل و شمایل اعمال شود. ماهیتا تفاوت چندانی بین زوری که داعش

علی اکبر گرجی از ندرینی حقوقدان